

Udvikling af sprogfærdigheder og literacy-kompetencer hos 0-6 årige børn (talesprog samt forståelse for og anvendelse af skriftlige tegn)

Udarbejdet af læsekonsulent, Fredensborg Kommune, Marianne Aaen Thorsen

Produktivt sprog	Barnets talesproglige udtryksfærdigheder.
Receptivt sprog	Barnets forståelse af talt sprog og af ords betydninger i forskellige sammenhænge.
Lydlige kompetencer	Barnets opmærksomhed på ords lydlige udtryk.
Kommunikative kompetencer	Barnets færdigheder i at kunne bruge sproget i sociale og kommunikative situationer.
Literacy-kompetencer	Den del af barnets literacy-kompetencer, som omhandler barnets færdigheder i at forstå og anvende skriftsprog.
Hovedfokus i Sproggaven	Hovedfokus i arbejdet med Sproggaven med udgangspunkt i barnets forventede sprogfærdigheder og literacy-kompetencer.

		Ved ca. 1 år	Ved ca. 2 år	Ved ca. 3 år	Ved ca. 4 år	Ved ca. 5 år
Produktivt sprog	Ordforråd	Barnet siger de første ord ved 15-16 mdr. – først siger barnet lydord (fx vov) og navneord (fx far) og så udråbsord (fx hej).	Barnet kan anvende ca. 250 ord. Barnet bruger især navneord fra sin nære verden, som fx "ble", "bold", "bil", "nej". Men også stedord som "mig" og "min" dukker op i barnets ordforråd. Efterhånden begynder barnet at bruge udsagnsord som fx "sove" og senere tillægsord som fx "sød".	Barnet kan anvende ca. 600 ord. Disse ord er oftest ord for noget i barnets egen erfaringsverden fx "lege", "agurg", "inde" og "ude". Barnet anvender mange navneord for konkrete ting fx dyne, men også enkle abstrakte begreber som fx i dag. Barnet siger "en" og "et" fx "en mus". Barnet bruger nu også en del udsagnsord for handlinger fx putte, men også udsagnsord som kan, vil, skal og må. Stedord som fx mig, han, hun, de og vi høres også i barnets sprog. Også enkelte ejestedsord som fx "min" og "hans" dukker op i barnets sprog. Barnet anvender også enkle forholdsord som fx i, på, før og med, og de nægtende ord: ikke og ingen.	Barnet kan anvende ca. 1500 ord, heraf kommer mange fra barnets egen erfaringsverden. Barnet kan også bruge visse abstrakte ord - fx til at udtrykke følelser som "heldig" m.fl. og tid som "i morgen". Der høres også flere navne på farver og på overbegreber/navne på kategorier i barnets sprog fx frugt og tøj. Barnet anvender de personlige stedord rigtigt (jeg, du, han, hun osv.).	Barnet anvender ca. 2000 ord, heraf mange abstrakte ord fx til at nuancere følelser.
	Sproglig kompleksitet	Barnet bruger enkeltord, "op" betyder "jeg vil op til dig". Ved ca. 20 mdr. begynder barnet at sætte ord sammen fx "aa det?"	Barnet kan sætte 2 eller 3 ord sammen til korte sætninger fx "mig gyng". Barnet begynder så småt at bruge ord i flertal fx "biler". Barnet begynder så småt at bruge ejefald fx "mors bil".	Barnet kan bruge en del almindelige udsagnsord rigtigt i både nutid og datid. Det gælder især udsagnsord, som får -ede på i datid fx legede. Barnet kan anvende almindelige navneord rigtigt i ental og flertal fx bil/biler. Barnet kan i nogen grad anvende ejefald fx "kattens mad", og nogle kendeord som fx en og den. Barnet taler i sætninger på 6-8 ord fx "jeg skal gyng på legepladsen". Barnet kan sige forskellige typer af sætninger: benægtende sætninger ved hjælp af ordene: ikke og ingen fx "Far sover ikke" og "Han har ingen farver"; spørgsmål med rigtig betoning og ofte rigtig ordstilling; opfordringer fx "spis kagen".	Barnet bruger uden problemer almindelige navneord i ental og flertal fx bil/biler, og almindelige udsagnsord i nutid og datid fx leger/legede. Barnet har opdaget, hvilke endelser der normalt sættes på navneord i flertal (-er) og udsagnsord i datid (-ede). Derfor bruger barnet disse endelser til mange andre ord – også ord, der bøjes anderledes. Fx kan barnet sige "hester" i stedet for "heste", og "Hun drikkede" i stedet for "Hun drak". Barnet taler i længere og mere komplekse sætninger, som kan starte med eller indeholde fx "nu", "så", "og". Eksempel på sætning: "Jeg skal gyng på legepladsen i dag. Så jeg glæder mig".	Barnet anvender korrekt bøjning af de fleste navneord (ental/flertal) og udsagnsord (nutid/datid). Barnet kan sige grammatisk korrekte sætninger på 6-10 ord, der indeholder "som", "og", "der", "så", "nu", "fordi", "eller". Eksempel på sætning: "Jeg skal gyng på legepladsen i eftermiddag sammen med min bedste ven, som hedder Lasse".
	Historiefortælling		Barnet kan sige enkelte ord til billederne i en pegebog. Fx kan barnet sige, hvad nogle af tingene hedder.	Barnet kan fortælle korte sætninger om, hvad der er og sker på billederne fx "Drengen går med en ballon". Barnet er begyndt at fortælle lidt mere i sammenhæng fx er barnet opmærksomt på hovedpersonen og dennes ansigtsudtryk.	Barnet kan fortælle korte historier med en start, midte og noget, der ligner en slutning, dvs. der er en vis sammenhæng og et tidsforløb i historien, som barnet fortæller i den rigtige rækkefølge. Ord som "så" og "nu" er typiske fx "Palle holder sin far i hånden, og så går de en tur".	Barnet kan fortælle om egne og andres oplevelser i rigtig rækkefølge og lidt mere udførligt end tidligere fx handlingen i en bog eller et selvdigtet eventyr. Mange sætninger kan indeholde "der" eller "som" fx "Der er en pige, som spiser en is".
	Udtale af sproglyde	Barnet siger ofte kun den mest iørefaldende del af ordet, dvs. den trykstærke stavelse fx "nan" i banan.	Barnets udtale af ord bliver gradvist nemmere at forstå for andre end de nære omsorgspersoner. Barnet begynder at udtale disse lyde rigtigt, når de er første lyd i ord: m, p, b, d, n, s.	Barnet kan udtale disse forlyde i ord: p, d, b, m, n, s, t, k, f, g, j, h og disse sidste lyde i ord: -n, -t, -s, -l. De fleste børn taler nu sådan, at fremmede kan forstå en del af det de siger. Barnet er dog stadig i gang med at lære at udtale alle lyde i ord uanset, om lyden kommer først, sidst eller midt i ordet. Der høres derfor ofte forenklede udtaler af ord, hvor nogle lyde erstattes af nemmere lyd fx kan barnet sige "do" eller "to" i stedet for "ko", og "band" i stedet for "spand".	Barnet kan udtale disse lyde i ord: p, d, b, m, n, s, t, k, f, g, j, h, l, v, r. Dvs. barnet kan udtale alle eller de fleste enkeltlyde i ord. Barnet kan udtale visse forlyde, som består af to medlyde (ord som starter med): sp-, sl-, bl-, gl-, fr-, tr-, kr-, gr-. Barnet kan udtale visse udlyde, som består af to medlyde (ord som slutter på): -st, -nt, -ft, -lt, -rp, -rn, -rs, -lp, -ls, -ks.	Barnet kan udtale alle enkeltlyde i ord. Barnet kan udtale flere forlyde, som består af to eller tre medlyde (ord som starter med): st-, sk-, sm-, sn-, sv-, pl- kl-, fl-, pr-, br-, dr-, bj-, dj-, kj-, pj-, tj-, gj-, fj-, sj-, kn-, gn-, spl-, spr-, stj-, skj-, dtr-, skr-. Barnet kan udtale visse udlyde, som består af to eller tre medlyde (ord som slutter på): -rm, -rk, -sk, -lk, -mt, -bs, -ms, -pt, -kt, -mp, -ns, -lf, -lm, -ngs, -mst, -nsk, -rpt, -rkt, -nst, -rnt, -lsk, -rsk.

Receptivt sprog		Barnet kan afkode andres intention. Barnet forstår omkring 40 ord, når det er 1 år gammel. Barnet kan forstå enkle beskeder som fx "Åbn munden" og "Kan du give mig bamsen?"	Barnet forstår i starten af 2 års alderen mere end 250 ord. Barnet forstår både navneord som fx "bus", en del almindelige udsagnsord som fx "spise" og enkelte forholdsord som fx "i", "på" og "under". Barnet kan også forstå talte sætninger på flere ord som fx "Bamsen sover i sengen". Barnet kan eftersige sætninger/ytringer på 4 stavelser fx "Bamse sover".	Barnet kan forstå mellem 1200 og 2000 ord. Barnet forstår og kan følge enkle opfordringer fx "Læg bamsen i seng" og "Hent din madkasse i køleskabet". Barnet forstår og kan svare på spørgsmål som "Hvor er bolden?". Barnet forstår navne på grundfarverne rød, gul, grøn og blå. Barnet kan eftersige sætninger på 7 stavelser fx "Pelle vil lege med mig".	Barnet kender betydningen af ca. 5000-10.000 ord – også en del abstrakte ord - og forstår nu næsten alt hverdagsprog. Barnet kan eftersige sætninger på 10 stavelser fx "Jeg vil synge en lille sang for dig".	Barnet kan forstå mere end 10.000 – 13.000 ord, og en del af dem er mere abstrakte ord fx om følelser og om tid. Barnet forstår mere abstrakte sammenhænge i en historie. Barnet kan eftersige sætninger på 10-12 stavelser fx "Han spiste en stor bøf med løg og tomater".
Lydlige kompetencer	Skelnen af sproglyde	Barnet bliver stadigt bedre til at skelne ord fra hinanden i den voksne tale. Barnet bliver stadigt mere sikker i at høre forskel på lyden af ord og genkende ord	Barnet kan skelne enkeltlyde, dvs. høre at "vand" og "mand" er to forskellige ord.	Barnet kan skelne enkeltlyde, og det kan trække den første lyd i et ord ud fx "mmmmund". Barnet kan høre forskel på forskellige hverdagslyde fx billyd og nøgleraslen. Barnet ved også, hvor lyden kommer fra, dvs. at billyden kommer fra en bil. Som regel kan barnet høre, om to rimord lyder ens eller forskelligt fx mand og mand – eller: mand og tand.	Barnet kan høre forskel på to ord, der lydligt ligner hinanden meget fx pil/bil og sand/spand.	Barnet er sikker i at høre, om to ord lyder ens eller forskelligt.
	Rime			Barnet er interesseret i rim og remser. Barnet kan eftersige rim og korte remser. Mange 3-årige kan allerede ubevidst høre, om to ord rimer og vil gerne lege med rim/vrøvlerim og eftersige enkle remser. Barnet deltager aktivt i sanglege.	Barnet kan høre, om to ord rimer. Barnet leger med rim/vrøvlerim og kan selv lave rim og vrøvlerim fx "nat/kat" og "moar/boar". Barnet kan eftersige enkle rim og remser.	Barnet laver selv rim og vrøvlerim.
	Opdele/sammensætte ord/stavelser				Barnet forstår, to ord kan sættes sammen til et nyt ord fx brand + bil = brandbil. Barnet er opmærksomt på sammensatte ord og laver sine egne sammensatte ord. Fx kender barnet ordet "dukkevogn" og bruger "dukke" foran andre ord som fx vugge = "dukkevugge". Barnet viser interesse for at lege med at opdele og sammensætte ord. Barnet kan i nogen grad klappe/hoppe/trampe til stavelser i et ord.	Barnet kan sætte ord sammen til sammensatte navneord fx vand+mand, forklare deres betydning og kan skille dem ad igen. Barnet kan selv danne sammensatte ord med samme første del fx "mad-": madkasse, madkurv, madpapir osv. Barnet kan klappe/hoppe/trampe til stavelser i ord.
	Opdele/sammensætte enkeltlyd					Barnet kan i nogen grad sige første lyd i et ord, hvis det starter med en selvlyd fx abe. Barnet viser interesse for at lege med lyd.
Kommunikative kompetencer		Barnet kan følge den voksne finger med øjnene og fokusere på det samme som den voksne, dvs. barnet kan have fælles opmærksomhed på noget sammen med den voksne. Barnet peger på en ting for at få noget. Barnet peger på en ting for at få en anden person til at se på samme ting, dvs. barnet kan skabe fælles opmærksomhed. Barnet kan bruge fagter for at vise, hvad det vil sige. Gradvist kombinerer barnet fagterne med ord.	Barnet behersker mange typer af fagter fx vinke, ryste på hovedet for "nej", slå ud med armen for at vise, at "alt er væk". Barnet kan efterhånden kombinere fagter med talesprog. Barnet kan besvare enkle spørgsmål som fx "hvad er det?" Barnet kan udføre opfordringer med to ord fx "Hent bamsen".	Fra 3 år og til skolestart udvikles følgende kommunikative kompetencer. Barnet bidrager til en samtale og kan starte en samtale på eget initiativ. Barnet kan være opmærksom og følge den voksne beskrivelse af et emne, fx om hvad et tårn er. Barnet kan selv opsøge nye informationer, fx spørger barnet selv om nye ord, som det ikke kender. Barnet behersker turtagning, så det viser, hvordan det gerne vil sige noget. Barnet ved også, at det skal tie stille og lytte, når det er en andens tur til at tale. Barnet kan forestille sig, hvad andre mennesker tænker og føler. Barnet deltager gerne i samtalen om et emne og kan fastholde et emne i samtalen. Barnet kan bruge sproget kommunikativt i samspil med andre.		
Literacy-kompetencer		Barnet viser interesse for billeder og kan pege på dem.	Barnet kan genkende ting på billeder. Barnet kan forstå en enkel handling på et billede fx at bilen kører. Barnet kan genkende velkendte logoer som fx Fætter BR.	Barnet ved, at teksten i bøger kan fortælle noget. Barnet leger, at det læser, dvs. bladrer i bogen og ser på siderne og læser måske højt for sin bamse.	Barnet er interesseret i bogstaver, især forbogstavet i sit eget navn. Barnet anvender skribling (legeskrivning, kruseduller) fx skribler barnet til sin tegning. Barnet ved, at skriften kan bruges til at holde fast på det talte ord på samme måde, som et fotografi holder fast på en situation. Barnet kan hente inspiration til leg fra trykte og skrevne medier.	Barnet kender nogle af grundene til, hvorfor vi skriver. Barnet kender læse-skriveretningen. Barnet kender forskel på bogstaver og tal. Barnets skriblerier går i højere grad over til kopiering af bogstaver. Barnet kan selv skrive enkelte bogstaver. Barnet kan skrive sit fornavn ved at huske bogstaverne visuelt. Det er ikke sikkert bogstaverne skrives i rigtig rækkefølge. Barnet kan fortælle, hvad nogle af bogstaverne hedder. Barnet kan af sig selv hente viden og inspiration til leg fra trykte og skrevne medier.

Hovedfokus i Sproggaven	Ordforråd	Barnet har brug for at lære mange ord fra sin nære verden fx ord om kroppen og ord for legetøj og mad. Sæt ord på det, du tror, barnet vil sige med sine fagter og enkeltord.	Bliv ved med at styrke barnets ordforråd. Som 1-2 årig har barnet flest navneord (fx mand, bil) i sit ordforråd. Nu har barnet har meget brug for at tilegne sig mange udsagnsord som fx køre, lege, hoppe osv., og tillægsord som glad, stor, dygtig, sulten – dvs. ord som kan beskrive følelser og egenskaber. Barnet har også brug for at kende farverne rød, blå, gul og grøn.	Barnets ordforråd skal nu styrkes med ord fra forskellige ordklasser: navneord fx tæppe, udsagnsord fx køre, tillægsord fx en, et, den, det, stedord fx jeg og hvem, ejestedord fx din, hans, hendes, vores, forholdsord fx i, på, til, og. Lav lege, der fokuser på enkle modsætninger – fx sød og sur, for det styrker barnets forståelse af ord. Brug dit eget sprog sådan, at børnene kan få forståelse for, at nogle ord tilhører samme kategori, og at den kategori kan have et navn. Fx hører grøn, rød, gul og blå sammen, fordi de er farver. Banan og appelsin hører også sammen, for de er begge to frugter. Når barnet får forståelse for, at ord hører sammen i kategorier, bliver det nemmere for barnet at "holde orden" i sit voksende ordforråd.	Barnet har fortsat brug for at få udviklet sit ordforråd med ord fra forskellige ordklasser: navneord fx tæppe, udsagnsord fx køre, tillægsord fx dum, kendeord fx en, et, den, det, stedord (jeg, du, han, hun, den, det, vi, I, de) og "som" og "der", ejestedord fx din, hans, hendes, vores, forholdsord fx i, på, til, og, funktionsord fx eller, fordi, for, men. Lav aktiviteter med ord, som giver barnet en bredere og mere varieret forståelse af ords betydning og brug flere og flere abstrakte ord fx til at udtrykke følelsesnuancer som fx sur, gal, vred, arrig. Lav lege, som giver barnet en rumlig begrebsopfattelse og knyt ordene på fx "foran mig" og "bagved mig". Lav aktiviteter med synonymer, dvs. ord, der betyder omtrent det samme – fx stor og mægtig. Lav også aktiviteter med antonymer, dvs. ord, der betyder det modsatte – fx pæn og grim. Lav mange lege med sammensatte ord, der nemt kan deles op i to ord fx politibil = politi og bil. Prøv at bruge orddelene til at sammensætte nye ord fx politi-sko og brand-bil og tal om ordenes betydning. Børnene må gerne finde på ord, som ikke findes i det normale talesprog fx børne-bil. Her er det vigtigt at tale om, hvad ordet så kan betyde. Det udvikler deres opmærksomhed på ords opbygning og betydning. Lav "Hvad passer sammen"-aktiviteter med fokus på at lære barnet at benævne de enkelte genstande og den kategori, de tilhører. Det kan fx gøres ved at lægge 9 ting på et bord (3 forskellige farver, 3 forskellige frugter og 3 forskellige stykker legetøj) og stille tre kasser frem. Bed barnet om at lægge tingene ned i kasserne, så ting, der passer sammen, kommer i samme kasse. Herefter skal barnet benævne hver ting og også finde et navn til kassen, dvs. "farver", "frugt" og "legetøj". Find eller tegn og benævn flere ting til kasserne. Barnet kan skrive til tegningerne.	Styrk stadig barnets ordforråd – dvs. alle ordklasser og også flere abstrakte ord.
	Sproglig kompleksitet	Styrke barnet i at sætte to ord sammen.	At udvikle længere sætninger og grammatik er helt centralt i barnets 3. leveår. Barnet har brug for at kunne sige ord i ental og flertal fx en bil / to biler. Barnet har også brug for at kunne bruge udsagnsord i nutid og datid fx leger / legede og kører / kørte. Det er også vigtigt for barnet at kunne sige, hvem der har noget fx Bennys mus, Tinas bil, mors kop. Støt barnet i at lave rigtige sætninger på 3-4 flere ord. Fx "Bamse er sød" eller "Min bamse er sød.	I samtalen med barnet skal barnet høre almindeligt bøjede ord: - de almindelige navneord i ental og flertal (fx hus/huset/huse/husene) - de almindelige udsagnsord i nutid og datid (fx fejer/fejede, kører/kørte). Hav fokus på at udvikle barnets sætninger. I samtalen med barnet kan du udvide barnets sætninger med ord, som barnet måske udelader fx siger barnet: "Bamse sover", og du kan udvide. "Bamse sover godt i sengen."	"Lav aktiviteter, der styrker barnets brug af de rigtige endelser på navneord (biler), udsagnsord (kørte) og tillægsord (hurtigst). Styrk fx barnets brug af navneords endelser ved at lave tællelege. Du kan styrke barnets brug af udsagnsords endelser ved at tale om noget, der skete i går. Barnet får styrket sin brug af tillægsords endelser ved at skulle lave sammenligninger. Vær opmærksom på at gentage barnets sætning med tydelig fokus på de rigtige endelser. Styrk barnets brug af ejefald af navneord i flertal fx bilernes.	Styrk barnet i at kunne sige længere sætninger og knytte sætninger sammen vha. ord som fx "fordi, eller, og, men" osv. Vær også fortsat opmærksom på at styrke barnet i at anvende de korrekte endelser på alle navneord (biler), udsagnsord (kørte) og tillægsord (hurtigst).
	Historiefortælling			Giv barnet mange muligheder for at fortælle til billeder fra en højt læst bog.	Giv barnet mange mulighed for at fortælle en historie fx genfortælle dele af handlingen i en bog, fortælle hvad der sker på et billede, og fortælle til sin egen tegning. Bed også barnet om	Lad barnet ofte genfortælle historier og oplevelser. Inspirer barnet til at digte historier og til at fortælle historier til sine egne tegninger. Opfordr barnet til at skrive sin

					at fortælle om sine egne oplevelser. Støt barnet, så barnet bliver sikker i at fortælle vigtige dele i den rigtige rækkefølge.	historie, vha. skribleri og bogstavskrivning.
	Udtale af sproglyde	Vælg især at lege med og øve ord, som starter med: m, p, b, d, n, s.	Lav aktiviteter med ord, som styrker barnets udtale af disse forlyde: p, d, b, m, n, s, t, k, f, g, j, h og med ord, som slutter på: -n, -t, -s, -l. Tal ofte om ting, hvor barnet skal sige ord, der starter med de lyde. Vær selv tydelig i din udtale og overdriv den lidt for barnets skyld. Leg med remser på forskellige måder for at fange barnets interesse for at lytte til dem.	Lav aktiviteter med ord, som styrker barnets udtale af disse forlyde: s, t, k, f, g, j, h, l, v, r og forlyde, som består af to medlyde (vist ved stavemåden): sp-, sl-, bl-, gl-, fr-, tr-, kr-, gr-. Lav også aktiviteter med ord, som styrker barnets udtale af de sidste lyde af ord på (vist ved stavemåden fx ost, elefant): -st, -nt, -ft, -lt, -rp, -rn, -rs, -lp, -ls, -ks. Styrk fx udtalen ved at barnet skal eftersige korte remser. Eftersigning af remser styrker både barnets udtale, fornemmelse af ordenes rytme og barnets hukommelse.	Lav aktiviteter med ord, der styrker barnets udtale af alle lyde i ord og lav også lege med ord, der kan styrke barnets udtale af ord, der har to eller tre medlyde lige efter hinanden fx svane, skjorte, mark, torsk. Det er vigtigt, at du selv udtaler ordene langsomt og tydeligt – måske kan du trække den første medlyd ud, så barnet kan høre dem begge to, sig fx "sssvane".	
	Lydlige kompetencer			Styrk barnets fokus på ords lyd ved at lege med rim og vrøvlerim fx gaf/baf. Styrk i det hele taget barnets fokus på ords lyde ved at lege med lyde, rim og ord og ved at lave lege, hvor barnet skal skelne mellem ord, der lyder næsten ens fx bil/pil.	Fortsæt med rimlege. Lav lege med ords rytme, dvs. klap/hop/tramp i takt med ordets stavelser.	Leg lyttelege, som udvikler barnets evne til at lægge mærke til bestemte lyde i ord fx første lyd. Bed barnet om at sige den første lyd. Start med selvlydene a, e, i, o, u, y, ø, æ, å. Herefter kan der forsøges med medlydene. Start med disse medlyde: m, s, n f, l, og v. Lav lege med ords stavelser fx tale i robotsprog, klappe og tælle stavelser i ord, finde ord der starter med samme stavelse fx kanel og kamel, og lav lege hvor barnet skal gætte et ord, der mangler første eller sidste stavelse. Det kan fx foregå til et billede med flere dyr. Barnet skal gætte, hvilket dyr du tænker på. Du fortæller, at nogen har tryllet første stavelse væk. Du har kun "raf" tilbage. Barnet siger nu "giraf". Tal om, hvad det var for en stavelse der manglede. Så kan I måske bytte roller, og barnet kan sige et ord uden den eller de første stavelser.
	Literacy	Brug pege/billedbøger til at stimulere børnenes interesse for, at billeder kan fortælle en historie.	Peg på ord, du læser, så barnet kan se læseretningen. Styrk barnets forståelse af, at bøger kan fortælle en historie. Skriv barnets navn på barnets tegninger og sig det højt. Vis hvor barnets navn står fx i garderoben.	Peg på nogle af ordene, når du læser op. Fokuser på første bogstav i barnets navn. Fortæl, at det fx er et A, hvis barnet hedder Anna. Leg lege med at finde samme bogstav fx vha. plastikbogstaver. Styrk barnets viden om, hvad en bog består af fx forside, bagside, kapitler, indholdsfortegnelse osv.	Inspirerer hver dag barnet til at undersøge og eksperimentere med læsning og skrivning i leg og selvvalgte aktiviteter. Styrk barnets forståelse af, hvorfor vi skriver fx huskesedler, breve, tekst til fotos, bøger, labels osv.	Lav mange aktiviteter og lege med bogstaver og deres lyd. Vis barnet, at du selv skriver og læser.